

SUPRUGA HASANA AVDIĆA

(Moja baka nikada nije nosila parfem. Govorila je da je parfem za kurve i prostakuše. Mirisala je na sapun domaće proizvodnje i crveni luk. *Dobra žena miriše na kuhinju*. Tako je govorila moja baka. *Dobra žena se ne vucara po čaršiji*. I tako je govorila moja baka. I još se mnogo, mnogo *dobrih žena* slilo iz njenih usta na naš drveni sto prekriven svijetlonarandžastom mušemom i ponekim zrnom graška koje bi uspjelo da pobjegne.)

*

Hasan je odlučio da priredimo večeru za najbliže prijatelje povodom moje objavljene priče. Napisala sam priču o narandžama. Napisala sam priču o sebi. Nikada ranije nisam pokušala da nešto napišem. A onda sam napisala jednu priču. Nisam čak ni znala da to može da bude priča, to, tako maleno to... Otkucala sam je u sićušni bijeli kompjuter koji Hasan koristi u trpezariji. Taj kompjuter ima neko posebno ime, ne znam. Hasan zna. *Srce, znaš da ne volim kad otvaraš moj...* onda kaže to nešto. Mislim da je to engleski. Ne znam. Hasan zna.

Rekao je da ne voli kad otvaram njegov... ali da je pročitao moju kratku priču; rekao da je simpatična i da će je poslati prijatelju koji uređuje nekakav književni časopis, da bi to bilo simpatično i *zamisli gospođa Avdić je objavila priču u* – i još svašta je rekao i opet nešto da je *simpatično* i smiješio se. Ja nisam rekla ništa. Hasan se rijetko smiješi.

Te narandže su bile moje i mamine. Htjela sam da mu kažem to. Htjela sam i da kažem kako želim da ostanu moje i mamine. Nisam rekla ništa jer je djelovao tako srećno.

*

Najbliži prijatelji su bili lijepo obučeni i svi su bili nasmijani. Neke od žena su nosile parfem. Čak i neki muškarci. (Hasan mi je jednom kupio parfem, ali nisam ga nikada stavila. Ne dopada mi se miris. Zapravo, ne dopada mi se kako ja izgledam s tim mirisom na sebi, po sebi... *Najbliži prijatelji* su mirisali tako.) Jeli su crni tost premazan maslinovim uljem i bijelim lukom (jedna žena je rekla da njen želudac ne podnosi bijeli luk), jeli su kockice piletine sa komadićima ananasa i *curry* začina, jeli su kriške paradajza i krastavca, jeli su tanke krokete sa paštetom od lososa... Mirisali su na parfeme. Ja sam mirisala na bijeli luk i ribu. Zbog svoje priče.

Jedna žena je rekla da joj je zadovoljstvo napokon upoznati suprugu Hasana Avdića. Ja sam rekla hvala. Nosila je široku punđu i usku haljinu. Nosila je parfem. Prokomentarisala je kako stolić u hodniku ima jednu kraću nogu. Nekoliko puta ga je zaljuljala svojom potpeticom. Smijala se i Hasan se smijao kao da mu je to bilo smiješno. Pomislila sam kako treba da stavim nešto pod nogare stola kako bi prestao da se klacka.

Dok je govorila o Hasanu, žena sa punđom dodirivala bi njegovu podlakticu svojim tankim, aristokratskim prstima. On se smiješio sa komadom crnog tosta u drugoj ruci. Pomislila sam kako poslovni ljudi imaju stila, svakako više nego ja.

Neki od njih su mi postavljali pitanja o književnosti koja nisam razumjela. Poklonili su mi neke knjige za koje nikada nisam čula. Govorili su nerazumljivim jezikom. Hasan me je gledao preko dnevne sobe i bio ponosan i ja sam onda klimala glavom i smiješila se sagovorniku kao da ga razumijem. Htjela sam da bude ponosan na mene, moj suprug.

*

Pokušala sam da čitam jedan od romana koji sam dobila na poklon. Zove se *Gđa Dalloway*. Napisala ga je Virdžinija Vulf. Zaključila sam da se radi o Engleskinji iako nikada nisam čula za nju. Prema onome što piše na poleđini knjige pretpostavljam da je bila neko bitan. Pročitala sam nekoliko stranica dok sam čekala čika Ostoju da mi donese svježu pastrmku. Nisam ništa razumjela, pa sam pokušala ponovo da čitam iz početka. Na kraju sam zaklopila knjigu, a i Ostoja je već zvonio. Ne znam zašto ljudi pišu takve nerazumljive knjige. Nadam se samo da me Hasan neće pitati o čemu se radi. Ne želim da misli kako sam glupa.

*

Na kompjuteru u kuhinji sam otvorila internet i pokušala da pronađem nešto o Virdžiniji Vulf, ali je Hasan došao i rekao da ne voli kad otvaram njegov . Pitao me šta sam radila na internetu, a mene je bilo sramota da mu odgovorim. Mislim da se naljutio. Ne znam šta mi je trebalo da otvaram taj kompjuter kad znam da to ne voli. Nadam se da će ga pastrmka i mladi krompir malko odobrovoljiti.

*

Hasan je jutros odnio mali kompjuter u torbi na posao. Nismo razgovarali o tome. Možda je tako i bolje jer će biti manje razloga da se ljuti. Odlučila sam da promijenim posteljinu i operem parket i prozore. Možda napravim i kolač sa sirom i malinama. On to voli.

Pročitala sam dvadeset stranica knjige *Gđa Dalloway*. Imena su napisana na engleskom, pa moram da pogađam kako se čitaju. Mislim da se glavna junakinja preziva Dallowaj. Radi se o nekakvoj svečanoj večeri koju ona priprema. Moram priznati da ne vidim u tome nikakav povod za pisanje. Pripremanje prijema za narod. Pored toga, rečenice su toliko zapetljane i preskaču jedna preko druge da ponekad moram nekoliko puta pročitati jedan pasus. Možda je ona gospođa koja mi je poklonila knjigu i sama pokušala da je čita, pa je odlučila da je se riješi. Kada bih ja pisala knjigu ona bi bila puna kratkih i jasnih priča i bila bi napisana jednostavnim jezikom. Sigurno ne bih pisala o pripremanju večere. Dosta mi je što non stop kuvam, ne moram još i da pišem o tome i davim druge ljude.

Kako sam smiješna. Kao da bih ja ikada mogla napisati neku knjigu.

*

Dok je Hasan bio na poslu, neki čovjek je zvao na kućni telefon i rekao da se zove Vladimir Nešto i da je pročitao moju priču i da bi volio da napišem nešto za neki zbornik za koji će valjda pisati samo žene i kako je to afirmacija žena i svašta nešto. Iskreno, nisam ga baš najbolje razumjela. Zapisala sam telefon na salvetu i *Vladimir* jer me bilo sramota da opet pitam za prezime. Bila sam toliko uzbuđena da sam zaboravila da spremim večeru. Ne znam šta me je obuzelo, pa sam pročitala još dvadeset strana romana gospođe Vulf.

Hasan je došao predveče. Rekao je kako on nikada nije čuo za taj časopis (htjela sam da kažem da se radi o zborniku, ali nisam htjela da ispadne kako se pravim pametna). Rekao je kako je to *sigurno još jedno feminističko sranje* i kako ne treba da se previše nadam jer *ta sranja niko ne čita*. Zgužvao je salvetu i bacio je u kantu zajedno sa praznom kutijom cigareta. Dodao je još kako će njegov prijatelj uvijek rado pregledati moje priče, ali *jedna priča ne znači da si pisac* jer to je *prosto bila jedna simpatična pričica i ništa više* i kako treba da se *čuvam tih budala koje nemaju para da plate prave pisce pa iskoristavaju jadne žene*. Možda je Hasan u pravu. Prenaglila sam kada sam se obradovala, a da pri tom uopšte nisam ni pomislila da postoji i druga strana priče. Hasan ipak poznaje neke ljude i ima prijatelja u književnom časopisu i zna kakvih sve urednika i izdavača ima.

Da stvar bude gora, pitao me šta ima za večeru, a ja sam morala da mu ispržim jaja na brzinu. Vidjela sam da nije bio baš najsrećniji zbog toga, kasnije je samo rekao kako treba da popravimo sto u hodniku i onda otišao na spavanje. (Zvuči smiješno, ali bila sam ljuta na Virdžiniju Vulf. Kao da je ona kriva što sam, umjesto da spremim večeru, dangubila cijelo poslijepodne.)

*

Kada je Hasan izašao iz kuće, izvadila sam salvetu iz kante za smeće i poravnala je dlanom. Imala je po sebi mrlje od malina i smrdila je. Iz nekog razloga sam prepisala telefonski broj u svoj crveni adresar. Potom sam ponovo zgužvala maramicu i bacila je nazad u otpatke. Pomislila sam, ko zna zbog čega, kako mi možda zatreba taj broj. Ili se možda i Hasan predomisli ili mu prijatelj iz književnih novina kaže kako poznaje tog Vladimira Nešto i kako je čuo za taj zbornik.

Razmislila sam i o čemu bih pisala. O svojoj baki. Mogla bih roman da napišem o njoj.

p. s. Pročitala skoro cijelu *Gđu Dalovaj*. Tek sam sad vidjela da na kraju knjige ima pogovor nekog profesora književnosti ili tako nekog. Puno mi je jasnije nakon čitanja njegovog teksta. Valjda je i on sam shvatio da uz takav roman treba da stoji objašnjenje. Dođe mu kao recept uz nelogične namirnice.

*

Jutros sam pisala. Istrgnula sam nekoliko velikih papira iz Hasanovog crnog rokovnika. Iskinula sam ih iz sredine, tako da ne primijeti kako nedostaju listovi.

U početku sam dosta razmišljala o tome šta ću da pišem, ali kasnije je postalo mnogo lakše. Ispisala sam dvije velike dvolisnice i umetnula ih između dva prazna papira. Ostavila sam svoju priču na stoliću u hodniku kako bi je Hasan pronašao. Osjećala sam se dosta dobro. Odlučila sam da započnem temu o ženskom zborniku kad dođe s posla. A možda mi opet pomogne kod svog prijatelja.

p. s. Završila *Gđu Dalovaj*.

*

Hasan je došao rano jutros. Rekao je da su se Marko i on toliko zadržali u kancelariji da je odlučio prespavati tamo, na kauču. Djelovao je toliko izmoreno da nisam htjela da spominjem svoju novu priču, zbornik, ili bilo šta drugo. Napravila sam mu čaj, ali rekao je da će radije u krevet. Bilo mi ga je nekako žao. Pomislila sam kako on radi po cijele dane, dok ja sjedim i piskaram pričiće kao nekakva školarka.

Odlučila sam da spremim sirnicu sa preostalim sirom iz frižidera. On voli toplu sirnicu i jogurt. Onda mu možda kažem za priču, kad malo dođe sebi.

*

Čula sam ga kako izlazi iz kuće dok sam se tuširala. Prespavao je čitav dan. Nije probao sirnicu. Na brzinu sam se umotala u peškir i izašla iz kupatila, ali nisam ga uspjela stići. Stajala sam tako, mokra i smiješna, i gledala u ulazna vrata.

Sjela sam na malu stolicu u hodniku. Subota je, gdje je mogao otići? Osjetila sam vodu kako se cijedi niz moje listove dolje na parket. To nije dobro, parket se odigne od vlažnosti. Spustila sam glavu na stolić, nije se više ljuljao. Pritisla sam ga dlanovima, ali i dalje je bio stabilan. Pogledala sam dolje, pored svog mokrog stopala, i vidjela zgutljani papirnati paketić, postavljen ispod kraće nogare stolića, da prekine klackanje. Mora da ga je Hasan podmetnuo tu.

Sjela sam na parket pored i pogledala izbliza tu malu, praktičnu inovaciju. A onda mi je postalo jasno: bila je to moja priča, ispresavijana nekoliko puta, ugurana ispod jedne noge malog stola. Ležala je tako, skrivena od pogleda, od Hasanovih prijatelja, od Vladimira Nešto, od mene. Pomislila sam kako je to jedno dobro mjesto za priču. Pomislila sam kako joj je možda ljepše tu gdje ima nekakvu svrhu. Pomislila sam još i kako stolovi ne treba da se ljuljaju. Otišla sam i presvukla se u čistu kućnu haljinu. Subota je. Možda ima nešto na televiziji.

*

(Moja baka je krila svoju kosu ispod svijetlosmeđih i plavičastih marama i umjela je da citira samo svoju baku. Uveče je, pred spavanje, možda i odvezivala čvor. Možda je prolazila jagodicama prstiju preko svoje tajne frizure. Možda je masirala tjeme. Možda. Ja to ne mogu da znam.

Moja baka je bila dobra žena.

Mirisala je na kuhinju. Nije se vucarala po čaršiji.)